

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

De betekenis van de ChristenUnie in het kabinet [2]

Profiel ChristenUnie dreigt te verwateren

door *Frank A.M. van den Heuvel*

Redactielid van Christen Democratische Verkenningen

Bij de verkiezingen voor Tweede Kamer en Provinciale Staten hebben partijen met een duidelijk profiel en een herkenbare aanvoerder gewonnen: SP, Partij van de Vrijheid (PvdV) en ChristenUnie (CU). Terwijl SP en PvdV meer een protestpartij aan de linker- en de rechterzijde zijn, heeft de CU een andere positionering. De CU lijkt zelfs bij uitstek de middenpositie in te nemen in het kabinet met CDA en PvdA. De benaming 'klein rechts' lijkt verder weg dan ooit. 'Klein' klopt niet meer en 'rechts' evenmin, gezien de standpunten. Hierna kort enkele punten over de gestage groei van de CU en de bijbehorende risico's.

De CU is in 2000 ontstaan uit de fusie van RPF en GPV, sterk verschillende partijen. Het GPV was de politieke spits van de gereformeerd-vrijgemaakten. Deze vormden de laatste echte zuil met eigen scholen, eigen studentenverenigingen, een eigen kerk en een eigen politieke partij. Het GPV kende in Schutte en Van Middelkoop gezaghebbende Kamerleden. De RPF was meer de reactie op het ongenoegen over het opgaan van de ARP

in het CDA. De RPF had ook meer evangelische bevoegenheid. De fusie van het degelijke GPV en de geëngageerde RPF beantwoordt aan de tijdgeest, met aandacht voor zinging, sociale betrokkenheid en de zwaksten. Dit laatste blijkt ook uit de groeiende aanhang in migrantenwijken van de grote steden. Pinksterachtige groepen vinden steun bij de CU, en omgekeerd. Misschien is de CU ook wel een christelijke protestpartij. In de paarse tijd vormde D66 de brug tussen PvdA en VVD. Nu is de CU de brug die PvdA en CDA verbindt; met alle risico's van dien. De komende jaren zal de CU deze risico's moeten voorkomen, of kanaliseren en oplossen.

Wat zijn de risico's? Allereerst natuurlijk de regeringsdeelname. De afgelopen decennia konden GPV en later CU hun standpunten verkondigen zonder 'vuile handen' te maken. Een CU in het kabinet zal water bij de wijn moeten doen. Dit zal de Haagse bestuurders vervreemden van de achterban, want, in tegenstelling tot het CDA, heeft men geen ervaring met compromissen. En dan dreigt de positie van D66. Of de CU verliest haar eigen geluid en wordt vermalen tussen PvdA en CDA, of de CU behoudt haar eigen geluid, maar dan komen het kabinet en dus de CU in problemen.

Het tweede risico is de Tweede Kamerfractie met vijf nieuwelingen en een nieuwe

fractievoorzitter. Zij is kwetsbaarder dan een fractie van drie ervaren personen. Bovendien bestaat de fractie uit mensen van verschillende afkomst: de gereformeerd-vrijgemaakte kerk, de evangelische beweging en de progressievere migrantengemeenschap. Blijft deze christelijke lappendeken, ook wanneer de partij verder groeit, een eenheid?

Het derde risico is het deel van de achterban die de CU ziet als een christelijke protestpartij. Als de CU nu vuile handen moet maken, loopt ze het risico bij volgende verkiezingen een deel van de aanhang weer

.....
*Met katholieken op de lijst
 'verwordt' de CU steeds meer tot
 een kleine kopie van het CDA*

te verliezen, want protestpartijen gaan per definitie maar één ronde mee. Dit, in combinatie met een onervaren fractie, houdt risico's in voor de CU, want wanneer mensen kritisch worden over het kabinet, zal dat ook afstralen op de CU en, wanneer het kabinet populair is bij de kiezers, profiteren daarvan doorgaans de grote partijen.

Het vierde risico, en dat acht ik zelf het grootste, ligt in het verlengde van de lappendeken. Bij de Statenverkiezingen heeft de CU in Limburg voor het eerst katholieken op de kieslijst gezet. De CU doet hiermee een concessie aan de wortels van de partij en dat is vreemd, gezien de ontstaansgeschiedenis van RPF en GPV. Het is ook vreemd dat katholieken bereid zijn deze partij te steunen. Het katholieke CDA-Kamerlid Jos Hessels heeft na de zomer de discussie aangewakkerd in een interview in het *Katholiek Nieuwsblad*. Hij gaf scherp aan dat de statuten van de CU betogen dat 'De paapse Mis een vervloekte afgoderij is'. Niet echt iets waar je als katho-

liek achter kunt staan. De CU loopt het risico dat haar profiel wordt aangetast, want met katholieken op de lijst 'verwordt' ze steeds meer tot een kleine kopie van het CDA. De historie van de protestantse partijen bezien, zal dit wellicht leiden tot een afsplitsing of tot stemmen op de SGP. In het zwartste scenario denkt een deel van de CU: 'Met deze koers kan ik net zo goed CDA stemmen', en een ander deels splitst zich af met het oog op de zuiverheid.

Wanneer we de risico's combineren, kan het zijn dat, bij compromissen in het kabinet, een individueel Kamerlid met een deel van de achterban die ook al twijfels heeft over de 'verpaapsing van de CU', een afsplitsing forceert. Of volgt de CU het voorbeeld van drie andere partijen? Als een soort GroenLinks, het fusieresultaat van enkele partijen, met tussen 6 en 10 zetels? Als een soort D66, een kleine partij tussen twee grote regeringspartijen, die wordt fijngegrind tussen compromis en onmacht? Of als een soort SP, die gestaag groeit en de grote broer (PvdA) uitdaagt. De kracht, een helder profiel, lijkt in alle scenario's te vervagen.